

Utlåtande 2008:56 RI (Dnr 125-4780/2007)

Offentliga upphandlingar

Motion av Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) (2007:37)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2007:37) av Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) har i en motion (2007:37) den 26 november 2007 framfört vikten av att stadens leverantörer svarar upp mot de krav som får ställas på leverantörer enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Motionärerna föreslår att staden skyndsamt gör en översyn av nuvarande upphandlingsreglemente, att leverantörers efterlevnad av LOU:s krav löpande kontrolleras samt att kommunstyrelsen löpande informeras om effektiviteten i kontrollen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialtjänstnämnden samt Enskede-Årsta-Vantörs och Östermalms stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret anser att det är stadens skyldighet att i alla avseenden kontrollera att skattemedel används på bästa möjliga sätt, där kontroll och

uppföljning av stadens leverantörers seriositet är en del. Kontoret bedömer att lagar, regelverk och riktlinjer är tillfyllest gällande skyldigheten samt möjligheten att med olika metoder genomföra seriositetsprövning av leverantörer, men anser också att kontrollen kan utvecklas. Bland annat har ett samarbete med Skatteverket inletts för att utveckla metoder för kontroll av leverantörer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser, med hänsyn till att upphandlingslagstiftningen tydligt stadgar vilka krav som får ställas på leverantörer samt att gällande upphandlingspolicy uttryckligen anger att det åligger den upphandlande enheten att under avtalsperioden kontrollera leverantörerna, att det saknas behov att göra en översyn av policydokumentet utifrån de grunder som anges i motionen. Nämnden är av uppfattningen att om upphandlingarna genomförs i enlighet med lagstiftningen och utifrån vad som anges i upphandlingspolicyn, torde det säkerställas en hög kvalitet både vid upphandlingstillfället och fortlöpande under avtalsperioden.

Socialtjänstnämnden agerar vid kännedom om att leverantörer under avtals-tiden inte fullföljer sina lagliga skyldigheter vad gäller socialförsäkringsavgifter och skatter, försätts i konkurs eller annars befinner sig vara på sådant obestånd att företaget inte kan förväntas fullgöra sina åtaganden. För att hantera en sådan situation skriver nämnden regelmässigt in en hävningsklausul i de kommersiella villkoren.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd konstaterar att stadens upphandlingspolicy stadgar att den upphandlande enheten utöver att genomföra upphandlingar enligt LOU även ansvarar för en aktiv avtalsförvaltning. I en aktiv avtalsförvaltning ingår att följa upp hur staden respektive leverantören fullgör sina delar av avtalet samt hur affärsrelationen kan utvecklas.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att stadens policys, regler och tillämpningsanvisningar i upphandlingsfrågor är tydliga. Det är upphandlande enheters ansvar att ha rutiner för upphandling och uppföljning av ingångna avtal och de leverantörer som staden har avtal med. Rutinerna ska inkludera hur rapportering ska ske till ansvarig nämnd. Staden kan underlätta detta arbete genom att se över och tillhandahålla verktyg för kontroll och uppföljning.

Mina synpunkter

Stockholms stad genomför upphandlingar för betydande belopp varje år. En självklar utgångspunkt för dessa upphandlingar är att stadens avtalsparter inte agerar i strid med gällande rätt. De aktörer som staden tecknar avtal med ska följa lagstiftningen, erlägga lagstadgade skatter och sociala avgifter i god ordning och uppfylla de villkor som stipuleras i avtalet med staden. För den hän-

delse att dessa krav inte tillgodoses utgör det grund för hävning av avtalet. Om detta råder det fullständig enighet.

För att säkerställa att stockholmarnas skattemedel används ändamålsenligt fordras givetvis inte endast en granskning vid avtalstillfället utan uppföljning från stadens sida av ingångna avtal med privata entreprenörer. Detta är emellertid ett ansvar som, i enlighet med stadens upphandlingspolicy, vilar på de enskilda upphandlande enheterna.

Exempel på effektiv uppföljning och kontroll nämns både av stadsledningskontoret och av socialtjänstnämnden. Samarbete med Skatteverket och anlitanande av leverantörskontrolltjänster som tillhandahålls på marknaden utgör goda exempel. Erfarenhetsutbyte mellan olika upphandlande enheter, liksom utvecklande av enhetliga metoder för hela staden kan med fog förväntas medföra ett effektivare uppföljningsarbete. En ökad avtalstrohet inom stadens olika enheter bidrar givetvis till detta.

Det finns således potential att förbättra och skärpa stadens uppföljningsarbete på detta område. Det arbetet pågår redan och handlar om tydliga verktyg och rutiner i en löpande kontroll av stadens leverantörer. Någon revidering av gällande regelverk är emellertid inte påkallad, då detta – som flera remissinstanser framhåller – redan idag ställer tillräckliga krav.

Det är i sammanhanget viktigt att poängtera att, fastän staden givetvis har ett ansvar för uppföljning av de avtal som sluts, så är brottsförebyggande verksamhet en uppgift som ankommer på de rättsvårdande myndigheterna, inte på kommunerna. Stadens kontrollsystem ska vara grundliga och dess avtal tydliga, men de ska inte utgöra substitut för den brottsprevention som åvilar staten.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2007:37) av Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) om offentliga upphandlingar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Anse motionen besvarad med nedanstående.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att revidera stadens upphandlingspolicy och dess tillämpningsanvisningar i enlighet med nedanstående.

3. Därutöver anföra följande.

Motionen aktualiserar frågor om i vilken grad staden arbetar aktivt för att säkerställa att skattepengar inte tillfaller oseriösa utförare. Motionärerna föreslår att en översyn görs av det reglemente som reglerar upphandlingarna, att löpande kontroller av leverantörer ska göras, samt att kommunstyrelsen löpande ska informeras om detta. Sedan motionen skrevs har en ny lagstiftning börjat gälla och de paragrafer som motionen refererar till har fått en ny benämning.

Motionärerna pekar i motionen på brister i stadens egen verksamhet, snarare än brister i befintlig lagstiftning eller beslutade policydokument. I själva verket är motionens utgångspunkt att redskapen finns om bara staden är beredd att använda dem. De borgerliga partierna brukar klaga över svårigheten att följa upp till exempel antidiskrimineringsklausulen i offentlig upphandling. Motionen påvisar ett lysande tillfälle att utveckla metoder för att göra just detta.

Genom att betona vikten av en aktiv uppföljning skulle kommunstyrelsen kunna bidra till att de upphandlande enheterna bättre än idag bidrar till att uppnå lagstiftarens och kommunfullmäktiges intentioner. På så sätt skulle man också bidra till att minska snedvridning av marknader och därigenom uppmuntra seriösa företag och förbättra villkoren för anställda på Stockholms arbetsmarknad.

Kommunstyrelsen bör därför ges i uppdrag att revidera sina policydokument utifrån motionens intentioner. Kommunstyrelsen bör också systematisera uppföljningen i enlighet med motionens krav. (I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande säger man sig också ha ambitionen att arbeta i motionens anda i detta avseende.) Kommunstyrelsen bör givetvis löpande informeras om detta arbete.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2007:37) av Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anförde.

Stockholm den 19 mars 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Roger Mogert, Teres Lindberg* och *Malte Sigemalm* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) har den 26 november 2007 i en motion till kommunfullmäktige framfört vikten av att stadens leverantörer svarar upp mot de krav som enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) får ställas på leverantörer med avseende på skatter, avgifter, bolagsordning, med mera. Kraven bör enligt motionärerna inte bara ställas vid upphandlingstillfället, utan leverantörerna ska klara prövningen löpande under avtalstiden.

Motionärerna framför att staden idag saknar en effektiv och löpande prövning av leverantörerna, och att studier från andra kommuner visar att stora belopp utbetalas till leverantörer som inte uppfyller kraven enligt LOU. Motionärerna menar att staden bör utnyttja den service som marknaden erbjuder i form av företag som tillhandahåller upplysningar som är av betydelse för att bedöma företagsandel.

I motionen framförs krav på att staden skyndsamt gör en översyn av nuvarande upphandlingsreglemente, att leverantörers efterlevnad av LOU:s krav löpande kontrolleras samt att kommunstyrelsen löpande informeras om effektiviteten i kontrollen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialtjänstnämnden samt stadsdelsnämnderna för Enskede-Årsta-Vantör och Östermalm.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är stadens skyldighet att i alla avseenden kontrollera att skattemedel används på bästa möjliga sätt, där kontroll och uppföljning av stadens leverantörers seriositet är en del.

I samband med kommunfullmäktiges beslut i ärendet om policys för upphandling och konkurrens i mars 2007 (dnr 125-4310/2006), gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram tillämpningsanvisningar till upphandlings- respektive konkurrenspolicyn. Stadsledningskontoret utarbetade sådana, vilka kommunicerades inom staden i juni 2007.

Det är i sammanhanget viktigt att framhålla att Stockholms stad har en beslutad decentraliserad upphandlingsorganisation, vilket innebär att varje nämnd är en upp-

handlande myndighet. (I de nya upphandlingslagarna, som trädde ikraft 1 januari 2008, är begreppet ”upphandlande enhet” ändrat till ”upphandlande myndighet”.) Varje nämnd har därför ett eget ansvar för sitt upphandlingsarbete, där avtalsförvaltning och -uppföljning ingår.

Samtidigt kan servicenämnden komma att ges ett uppdrag att samordna flera avtalsområden för stadens nämnder, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut om ett utökat antal centrala upphandlingar. Detta innebär möjligheter till en utökad samlad kontroll av ett stort antal leverantörer.

I tillämpningsanvisningarnas avsnitt ”Aktiv avtalsförvaltning” anges vilka skyldigheter och möjligheter varje upphandlande myndighet har att kontrollera leverantörers seriositet, både vid upphandlingstillfället och löpande under avtalstiden. Där återges en rad exempel på hur uppföljningen i praktiken kan och bör genomföras.

Staden har också deltagit i ett projekt, som letts av Ekobrottsmyndigheten, som syftade till att hitta kriterier och rutiner för att undvika att oseriösa aktörer inom lokalvård får uppdrag inom den offentliga sektorn. Projektet resulterade i en broschyr (”Att tänka på när du upphandlar lokalvårdstjänster”) med förslag på tillvägagångssätt för att försvåra användandet av svart arbetskraft.

I motionen nämns att marknaden kan tillhandahålla tjänster för att löpande kontrollera leverantörer med avseende på t.ex. inbetalning av skatter och avgifter.

Dessa företags tjänster bygger på uppgifter som hämtas från Skatteverket. Stadsledningskontoret har därför sedan tidigare inlett ett samarbete med Skatteverket för att utreda om staden och Skatteverket gemensamt kan utveckla en form för att på ett effektivt sätt löpande kontrollera stadens leverantörer. Då staden har ett mycket stort antal leverantörer, bör en automatiserad kontrollfunktion utvecklas, för att arbetet ska bli effektivt.

En annan del i arbetet med att öka kontrollen av stadens leverantörer, är att öka avtalstroheten inom stadens alla verksamheter. Den löpande kontrollen av stadens leverantörer kan alltid förbättras, men de leverantörer som anlitas *utanför* ingångna avtal utsätts mer sällan för någon form av seriositetskontroll.

Stadsledningskontoret planerar att under våren 2008 intensifiera arbetet med att utveckla uppföljningen av stadens avtal och leverantörer, bl.a. i samarbete med serviceförvaltningen. Det inledda samarbetet med Skatteverket bör leda till metoder för uppföljning och kontroll av leverantörer som kommer hela staden till del.

Stadsledningskontoret bedömer att lagar, regelverk och riktlinjer är tillfyllest för stadens upphandlande myndigheter gällande skyldigheten samt möjligheten att med olika metoder genomföra seriositetsprövning av leverantörer. Dock ser kontoret en uppenbar vinst med att staden gemensamt utvecklar samarbetet med Skatteverket, för att uppnå en effektiv leverantörskontroll.

Med ovan framförda synpunkter, föreslår stadsledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2008 att som svar på remissen överlämna och återropa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av ledamoten Eva Louise Erlandsson Slorach m.fl. (s), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen noterar först och främst att lag (1992:1528) om offentlig upphandling upphörde att gälla vid årsskiftet. Lagen har ersatts av två nya upphandlingslagar; lag (2007:1091) om offentlig upphandling och lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Bestämmelsen i 6 kap 9 § i den nu upphörda LOU anger i vilka fall en leverantör kan uteslutas från deltagande i upphandling. Detta kan ske exempelvis om leverantören gått i konkurs, dömts för vissa brott eller inte fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatter, m.m. Motsvarande regler finns i 10 kap i de två nya upphandlingslagarna.

Såvitt miljöförvaltningen känner till finns det i staden inget upphandlingsreglemente. Det finns däremot en upphandlingspolicy som vänder sig till upphandlare och de som fattar beslut i inköps- och upphandlingsfrågor inom staden. I upphandlingspolicyn påpekas först att upphandlingar inom staden ska genomföras i enlighet med gällande lagstiftning. Vidare anges att den som beslutar om en upphandling också ska tillse att en aktiv avtalsförvaltning planeras. I aktiv avtalsförvaltning ingår att följa upp hur staden respektive leverantören fullgör sina respektive delar av avtalet samt att följa upp och vidta åtgärder för att upprätthålla lojalitet mot det tecknade avtalet. Det åligger även den upphandlande enheten att under hela avtalsperioden kontrollera att de leverantörer som staden har avtal med lever upp till avtalade åtaganden avseende exempelvis betalning av skatt och sociala avgifter. Avtal med leverantörer som inte fullgör sina skyldigheter i detta avseende ska, om det är rättsligt möjligt, hävas. Närmare information om hur upphandlingspolicyn ska hanteras finns i ett av staden framtaget dokument med anvisningar till upphandlingspolicyn.

Med hänsyn till att upphandlingslagstiftningen tydligt stadgar vilka krav som får ställas på leverantörer samt att gällande upphandlingspolicy uttryckligen anger bl.a. att det åligger den upphandlande enheten att under avtalsperioden kontrollera leverantörerna, anser miljöförvaltningen att det saknas behov att göra en översyn av policydokumentet utifrån de grunder som anges i motionen. Miljöförvaltningen är av uppfattningen att om upphandlingarna genomförs i enlighet med lagstiftningen och utifrån

vad som anges i upphandlingspolicyn, torde det säkerställas en hög kvalitet både vid upphandlingstillfället och fortlöpande under avtalsperioden.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2008 att som svar på remissen överlämna och återropa socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Dikran Dison (kd), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (v), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänstförvaltningen delar motionärernas uppfattning att staden löpande måste kontrollera att leverantören betalar fastställda skatter och arbetsgivaravgifter. Förvaltningen anser att det finns ett stort samhällsekonomiskt och etiskt värde i att staden i samband med upphandling ställer krav att anlitade leverantörer betalar fastställda skatter och arbetsgivaravgifter och att detta sedan kontinuerligt följs upp under avtalsperioden.

Utifrån Lag (1992:1528) om offentlig upphandling 6 kap 9 § framgår bland annat ” En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling om leverantör inte fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker”. Samma möjlighet för upphandlande enhet ger Lag (2007:1071) om offentlig upphandling 10 kap. 2§ vilken gäller för upphandlingar från och med 2008-01-01.

Av denna anledning kontrollerar förvaltningen alltid i samband med upphandlingar att anbudsgivare är fria från skulder för skatter och sociala avgifter.

Förvaltningen agerar också vid kännedom om att leverantören under avtalstiden inte fullföljer sina lagliga skyldigheter vad gäller socialförsäkringsavgifter och skatter, försätts i konkurs eller annars befinner sig vara på sådant obestånd att företaget inte kan förväntas fullgöra sina åtaganden. För att hantera en sådan situation skriver förvaltningen regelmässigt in en hävningsklausul i de kommersiella villkoren.

Problematiken är emellertid hur staden under avtalstiden i praktiken ska kontrollera att leverantörerna inte anlitar så kallad svart arbetskraft.

För denna kontroll rekommenderade stadsledningskontorets upphandlingsenhet att förvaltningen vid nyligen genomförd städupphandling på försök skulle använda Leverantörskontroll AB. Företagets uppdrag är att säkerställa att anlitade leverantörer in-

klusive eventuella underleverantörer inte använder ”svart arbetskraft”. De ska därför löpande kontrollera att leverantören betalar preliminär A-skatt och arbetsgivaravgifter för den personal som utfört arbetet samt att företaget inte har skatteskulder. Leverantörskontroll fakturerar leverantörerna för de kontroller de utfört. I anbudena har anbudsgivarna fått ange den förväntade andelen inbetalda arbetsgivaravgifter i procent av fakturerat belopp exklusive moms. Om arbetsgivaravgifter inte betalas i den omfattning som anges i anbudet ska Leverantörskontroll informera leverantör och beställare, d.v.s. förvaltningen.

För att denna kontroll ska kunna fungera fullt ut har förvaltningen i förfrågningsunderlaget även ställt krav att städpersonalen ska bära enhetlig klädsel och kunna uppvisa id-handlingar när beställaren så kräver.

Responserna från de anbudsgivare som utsetts till leverantörer har varit positiv till denna metod. Anmärkningsvärt är dock att betydligt färre anbudsgivare än normalt inkommit med anbud.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2008 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige beslöt den 26 mars 2007 att anta policys för upphandling och konkurrensutsättning i Stockholms stad. Kommunstyrelsen/stadsdirektören fick i uppdrag att utfärda tillämpningsanvisningar till upphandlings- respektive konkurrenspolicy.

Ansvar för upphandlingar och träffade avtal ligger hos den upphandlande enheten. Enheten ansvarar för att tillräcklig kompetens upprätthålls hos den personal som arbetar med att genomföra upphandlingar och avrop. Varje upphandlande enhet skall bedriva ett aktivt arbete för att uppnå en effektiv inköpsverksamhet och ta till vara på de ekonomiska fördelar som ett sådant arbete innebär.

Det innebär att den upphandlande enheten utöver att genomföra upphandlingar enligt LOU även ansvarar för att en aktiv avtalsförvaltning. I en aktiv avtalsförvaltning ingår att följa upp hur staden respektive leverantören fullgör sina delar av avtalet samt hur affärsrelationen kan utvecklas.

Förvaltningen anser att det är mycket viktigt med en effektiv prövning av leverantörer och ställer sig positiv till förslaget att leverantörer löpande skall kontrolleras för att säkerställa att de uppfyller kraven som föreskrivs enligt 6 kap 9 § LOU.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2008 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s), ledamoten Marion Sundqvist (mp) samt ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s), ledamoten Marion Sundqvist (mp) samt ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige fastställde i februari 2007 stadens policy för upphandling och konkurrensutsättning samt reviderade regler för ekonomisk förvaltning. Tillämpningsanvisningar har tagits fram och beslutats av stadsdirektören.

I upphandlingspolicyen under rubriken "Affärsmässighet" beskrivs att den upphandlande enheten i upphandlingens kvalificeringsfas ska genomföra en seriositetsprövning av de leverantörer som lämnat anbud. Där framgår också att den upphandlande enheten under gällande avtalsperiod ska kontrollera de leverantörer som staden har avtal med avseende exempelvis skatter och sociala avgifter. Leverantörer som inte uppfyller kraven enligt 9 § 6 kap LOU får uteslutas. I regler för ekonomisk förvaltning regleras upphandling i kapitel 4 där upphandlande enhets skyldighet att tillämpa gällande lagstiftning, regler och policy framgår. Stadens tillämpningsanvisningar är tydliga vad gäller ansvaret att genomföra seriositetsprövning vid upphandlingar samt att genom avtalsuppföljning löpande kontrollera leverantören. Stadens hållning enligt tillämpningsanvisningarna är att avtal med leverantörer som efter seriositetskontroll inte fullgör sina åtaganden ska hävas.

Stadens upphandlande enheter har tillgång till verktyg för att kontrollera leverantörer. Vid seriositetskontroll inhämtas uppgifter från skatteverket och Upplysningscentralen (UPC). Under löpande avtalsperiod hämtas uppgifter från skatteverket, enklast genom att e-posta förfrågan till skatteverket, "Förebyggande information" som innehåller uppgifter om arbetsgivaravgifter, momsregistrering, skuld hos kronofogdemyndighet, skuld på skattekonto.

Förvaltningen anser att stadens policys, regler och tillämpningsanvisningar i upphandlingsfrågor är tydliga. Det är upphandlande enheters ansvar att ha rutiner för upphandling och uppföljning av ingångna avtal och de leverantörer som staden har avtal med. Rutinerna ska inkludera hur rapportering ska ske till ansvarig nämnd. Staden kan

underlätta detta arbete genom att se över och tillhandahålla verktyg för kontroll och uppföljning.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av ledamoten Eva Louise Erlandsson Slorach m.fl. (s) enligt följande

Motionärerna aktualiserar frågor om i vilken grad staden arbetar aktivt för att säkerställa att skattepengar inte tillfaller oseriösa utförare. Man föreslår att en översyn görs av det reglemente som reglerar upphandlingarna, att löpande kontroller av leverantörer ska göras, samt att kommunstyrelsen löpande ska informeras om detta.

Förvaltningens tjänsteutlåtande konstaterar att den upphandlande enheten har ansvar för att förvalta, vårda och hävda avtalet. Man menar också att lagen föreskriver det motionärerna efterlyser och också anger vilka krav som får ställas. Till sist anför man att om lagstiftningen och upphandlingspolicyn följs så tillgodoses motionärernas krav.

Motionärerna har dock snarare pekat på en upplevd brist i den egna verksamheten, snarare än i befintlig lagstiftning eller beslutade policydokument. Genom att betona vikten av en aktiv uppföljning skulle kommunstyrelsen kunna bidra till att de upphandlande enheterna bättre än idag bidrar till att uppnå lagstiftarens och kommunfullmäktiges intentioner. På så sätt skulle man också bidra till att minska snedvridning av marknader och på så sätt uppmuntra seriösa företag och förbättra villkoren för anställda på arbetsmarknaden.

Socialtjänstnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Dikran Dison (kd) enligt följande

Offentliga upphandlingar ska vara det bästa för medborgarna ur flera aspekter och leverantörerna ska vara pålitliga och fullgöra sina åtaganden på bästa sätt. Myndigheterna ska förvalta våra skattemedel så bra som möjligt.

Anbuds förfrågningsunderlag är ofta i onödan mycket krångliga. Detta faktum avskräcker många småföretagare från att lämna anbud. Vilket är ett stort problem och man kan på goda grunder påstå att onödig byråkrati hämmar bl.a. kvinnor och invandrare att bli egna företagare. Därmed går samhället miste om många goda idéer, bättre service och många arbetstillfällen som vi skulle behöva. Förvaltningen ger exempel på hur betydligt färre anbudsgivare än normalt kom in med anbud vid en städupphandling. Antagligen för att förfrågningsunderlaget var mycket krångligare.

Därför bör offentliga tjänste upphandlingar förenklas mycket mer. Det är inte ovanligt att det finns oklara texter som anbudsgivarna inte kan få svar på. Gör livet lättare att leva för småföretagare.

Särskilt uttalande gjordes av som ledamot tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (v) enligt följande

Förvaltningen redovisar ett intressant försök med att anlita ett företag i samband med en städupphandling som säkerställer att svart arbetskraft inte används. Inom restaurangnäringen har man infört ett system med liggare, där alla tjänstgörande personal ska skrivas in varje dag. Det har medfört att 3 500 fler anställda har redovisats inom restaurangnäringen i Sverige. Denna metod bör även kunna prövas i andra verksamheter.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s), ledamoten Marion Sundqvist (mp) samt ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande

Reservation mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande;
Stadsdelsnämnden föreslås besluta

att ställa sig bakom motionen till kommunfullmäktige ”Offentliga upphandlingar” av Tomas Rudin (s) och Jari Visshed (s).

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s), ledamoten Marion Sundqvist (mp) samt ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande

Motionärerna föreslår kommunfullmäktige att besluta om en översyn av nuvarande upphandlingsreglemente så att leverantörer till den kommunala verksamheten fortlöpande skall kontrolleras vad avser kraven i 6 kap 9§, lagen om offentlig upphandling.

Förvaltningens förslag till remissvar pekar enbart på möjligheten att med nuvarande bestämmelser göra sådan kontroll när det befinnns nödvändigt vilket inte garanterar att så sker. En effektiv och aktiv kontroll vid alla typer av inköp skulle påverka marknaden positivt och minska utrymmet för oseriösa aktörer.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2007:37

2007:37

**Motion av Tomas Rudin och Jari Visshed (båda s) om
"offentliga upphandlingar"**

Dnr 125-4780/2007

Alltmer av kommunal service är upphandlad. Det är därför nödvändigt att kommunen har stor förmåga att anpassa sig till dessa förändrade förhållanden. Lagen om offentlig upphandling är tydlig på vilka krav som får ställas på leverantörerna, bl a gällande skatter, avgifter och bolagsordning.

För vår kommun måste det vara ett grundläggande krav att våra leverantörer klarar den prövning lagstiftningen föreskriver. Dessa krav ska då inte enbart vara gällande vid upphandlingstillfället utan kommunens leverantörer skall löpande klara denna prövning.

Offentlig sektor uppskattas upphandla för ca 400 miljarder kronor årligen. Det är givet att så stora upphandlare påverkar marknaden. Bestämmer sig dessa upphandlare för att mer nogsamt kontrollera att LOU efterlevs så påverkas marknaden av detta. Klarar den offentliga sektorn av en effektiv kontroll så minskar marknaden för de oseriösa aktörerna och därmed förbättras konkurrenskraften också för dem som försöker följa spelreglerna. Kommunens tjänstemän och politiker har en nyckelroll när det gäller att ta initiativ för att forma den atmosfär, de normer och de attityder som ska gälla inom vår verksamhet. Genom att aktivt kontrollera leverantörer vid alla typer av inköp görs ett tydligt gemensamt ställningstagande som påverkar hela samhället.

Idag saknar Stockholms kommun en effektiv och löpande prövning av leverantörerna. Studier från andra kommuner har visat på betydande brister i säkerhet gällande vilka som levererar och att stora belopp utbetalas till leverantörer som inte uppfyller de krav LOU föreskriver. Rimligen bör våra leverantörer löpande prövas och idag erbjuds denna service på marknaden till en mycket låg kostnad genom företag som samlar och tillhandahåller upplysningar om olika förhållanden som är av betydelse för att bedöma företags vandel.

Kommunen kan om så önskas ligga ”on line” med prövningen av våra leverantörer. Skattemedel ska självfallet inte gå till brottslig verksamhet, men lika fullt understöds dessa idag av våra bristande rutiner.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att

1. kommunen skyndsamt gör en översyn av nuvarande upphandlingsreglemente
2. leverantörer löpande skall kontrolleras för att uppfylla de krav som föreskrivs enl 6 kap 9 § LOU
3. kommunstyrelsen löpande informeras om effektiviteten i kontrollen.

Stockholm den 26 november 2007

Tomas Rudin

Jari Visshed